

РОЛЬ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У ТВОРЕННІ ВЛАСНИХ ІМЕН

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

Науковий керівник: канд. філол. наук Лощина І. С.

Власне ім'я – це слово, сполука, речення, що служить для виокремлення названого ним об'єкта серед інших. Онімічне значення містить співвіднесення з певним референтом (людиною, місцем, твариною, астрономічним об'єктом і т. ін.). Багато власних назв, які ми сьогодні вживаємо мають латинське походження. Зараз ми розпочнемо подорож по містах Британії та Німеччини, назви яких утворилися на основі латинських коренів. Але ж спочатку дізнаємось: «Що таке латинська мова?» Латинська мова (чи просто *латина*; лат. *Lingua Latina*) — мова, що належить до латинсько-фаліскської підгрупи італійських мов індоєвропейської сім'ї. Мова Римської імперії, також широкоживана в Середньовіччі. Зараз це мертва мова, але нею досі користуються у різних галузях науки, медицини, юриспруденції. Вона є офіційною мовою Ватикану – серця католицької церкви.

Перша країна до якої ми потрапимо – це Німеччина. У цій країні назви міст утворилися завдяки історичним подіям, коли римляни хотіли захопити німецькі племена. Наступи проходили уздовж Рейну та Дунаю. А свідченням цього є такі міста: Koln (з лат. *colonia* – «поселення»), Koblenz (з лат. *confluens* – «той, що стікається»), Regensburg (з лат. *Regina* – «королева»).

Далі завітаємо до Британії, де виникли такі міста, як: Lancaster (з лат. *castra* – «військовий табір»), Newcastle (з лат. «*castellum* – укріплення»), Fossway, Fossbrook (з лат. «*fossa* – рів»), Lincoln, Colchester (з лат. «*colonia* – переселення»), Manchester (з лат. *castra* – «військовий табір»). У сучасній Британії популярністю користуються жіночі імена, що мають латинське походження, як-от: Олівія (означає «плантатор оливкових дерев»); Амелія (з латинської мови це ім'я перекладається як «боротись», а у давній німецькій мові Амелія означало «працювати»); Емілія (це жіночий варіант чоловічого імені Еміль, з латинської воно означає «ревна, старанна»).

А нашу подорож доповнять імена письменників які написали твори латинською мовою. Андрій (*hadrianus* – «адриатичний») Старновецький і Марк (*marcus* – «молоток») Котозварський «*Liber artis poeticae*». Яна (*janua* – «двері», «початок») Понтана «*Commendatio brevis poeticae*», «*Poetica practica*», «*Subsidium Rhetoricum*», «*Poeticarum institutionum breve compendium*». Іван («помилуваний Богом») Волянський «*Rhetor Roxolanus*», «*Promptuarium artis eloquentiae*», «*Cytheron bivertex*», «*Lyra*», «*Rosa inter spinas*».

Латинського походження також значна кількість астрономічних назв. Наприклад, «Молочний Шлях» є калькою з лат. *Via lactea*: ця назва пов'язана з давньогрецьким міфом, у якому богиня Гера пролила молоко, коли годувала грудьми маленького Геракла. Більшість планет Сонячної системи також названі на честь римських богів. Гігантський Юпітер названий на честь давньоримського верховного бога. Нептун отримав свою назву від бога

водяних просторів, Венера (богиня кохання), Плутон (володар підземелля). А наша планета, оскільки вона не вважалася частиною небес, була названа «Земля», що означає «з ґрунту».

Наостанок хотілося б підкреслити, що латинська мова та її вивчення у вищих навчальних закладах сприяє кращому засвоєнню інформації з різноманітних дисциплін, які вивчаються, перш за все, студентами медичних факультетів. Тому доречно навести вислів видатного римського оратора Цицерона: «*Non tampraeclarum est scire Latine, quam turpe est nescire*». – Не настільки похвально знати латину, наскільки ганебно – не знати її.

Література:

Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.